

Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019).

Спеціальність – 281.

Державне управління: удосконалення та розвиток. 2026. № 2.

ISSN 2307-2156

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2026.2.4>

УДК 338.45:330.101.541:351

Г. В. Тельнова,

д. е. н, доцент, професор кафедри економічної теорії та конкурентних ринків,

Державний торговельно-економічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5724-7229>

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ГАЛУЗЕВИМИ РИНКАМИ

H. Telnova,

Doctor of Economics, Associate Professor, Professor of the Department of Economic

Theory and Competitive Markets, State University of Trade and Economics

INFORMATION AND ANALYTICAL SUPPORT FOR PUBLIC MANAGEMENT OF INDUSTRY MARKETS

Предметом дослідження є інформаційно-аналітичне забезпечення формування та реалізації державних політик управління галузевими ринками в умовах цифрової трансформації економіки на основі сучасної аналітики. Метою роботи є обґрунтування інтегрованої аналітичної платформи, яка поєднує економетричні, інтелектуальні, мережеві та ризик-орієнтовані

методи для підтримки розробки конкурентної, промислової, інноваційно-інвестиційної, цифрової, зовнішньоторговельної, антикризової та екологічної політик на галузевих ринках. Методологічною основою дослідження є системний та інституційний підходи, методи пояснювальної та прогнозної економетрики, алгоритми машинного навчання, мережевий і просторовий аналіз, каузальні та сценарні методи оцінювання, а також інструменти аналізу ризиків і аномалій. У роботі використано концепцію інтелектуальної аналітики як безперервного циклу інтеграції даних, моделей і управлінських рішень. У результаті дослідження сформовано структуроване інформаційно-аналітичне забезпечення державних політик управління галузевими ринками, визначено вхідні дані, відповідні методи аналітики та очікувані аналітичні результати для кожного напрямку політики. Доведено, що поєднання економічної теорії з інтелектуальними методами дозволяє переходити від реактивного до превентивного регулювання, оцінювати потенційну ринкову владу, прогнозувати наслідки регуляторних рішень та знижувати системні ризики. Сфера застосування отриманих результатів охоплює діяльність органів публічної влади, антимонопольних і галузевих регуляторів, а також використання у наукових дослідженнях і освітніх програмах з економіки та публічного управління. У висновках наголошено, що запропоноване інформаційно-аналітичне забезпечення формує наукову основу для підвищення ефективності державної політики та розвитку конкурентного середовища на галузевих ринках в умовах цифрової економіки.

The subject of the research is the information and analytical support for the formation and implementation of state policies for the management of industry markets under the conditions of digital transformation of the economy, based on modern analytics. The purpose of the paper is to substantiate an integrated analytical platform that combines econometric, intelligent, network-based, and risk-oriented methods to support the development of competition, industrial, innovation and investment, digital, foreign trade, anti-crisis, and environmental policies in industry

markets. The methodological framework of the study is based on systemic and institutional approaches, methods of explanatory and predictive econometrics, machine learning algorithms, network and spatial analysis, causal and scenario-based evaluation methods, as well as tools for risk and anomaly analysis. The paper applies the concept of intelligent analytics as a continuous cycle of integrating data, models, and managerial decisions. As a result of the research, a structured information and analytical framework for state policies governing industry markets has been developed, identifying the input data, appropriate analytical methods, and expected analytical outcomes for each policy area. It is demonstrated that the integration of economic theory with intelligent methods makes it possible to move from reactive to preventive regulation, assess potential market power, forecast the consequences of regulatory decisions, and reduce systemic risks. The scope of application of the obtained results covers the activities of public authorities, antitrust and sectoral regulators, as well as their use in academic research and educational programs in economics and public administration. The conclusions emphasize that the proposed information and analytical framework forms a scientific basis for enhancing the effectiveness of state policy and fostering a competitive environment in industry markets within the digital economy. The results obtained create a methodological basis for the transition to effective, transparent, and adaptive public management of industry markets in a data-driven economy.

Ключові слова: *галузеві ринки; державна політика; публічне управління; інтелектуальна аналітика; антимонопольна політика; інноваційно-інвестиційна політика; цифрове регулювання; конкурентна політика; екологічна політика.*

Keywords: *industry markets; public policy; public administration; intelligent analytics; antitrust policy; competition policy; innovation and investment policy; digital regulation; environmental policy.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Формування державних політик управління галузевими ринками в умовах цифрової трансформації економіки дедалі більше ґрунтується на аналітичних підходах, здатних враховувати складність ринкових процесів, асиметрію інформації та динамічний характер конкурентної взаємодії. Класичні інструменти регулювання, побудовані на статичних показниках концентрації, обсягах виробництва або частках ринку, виявляються недостатніми для адекватної оцінки ринкової влади, поведінкових стратегій фірм і системних ризиків, що виникають у data-driven та платформних галузях.

Сучасна аналітично орієнтована державна політика передбачає перехід від реактивного регулювання до проактивного управління ринками. У цьому контексті аналітика виконує не допоміжну, а системоутворюючу функцію, забезпечуючи обґрунтування цілей регулювання, вибір інструментів впливу та оцінку їх наслідків, а галузевий ринок розглядається не лише як об'єкт спостереження, а як складна динамічна система, в якій взаємодіють фірми, споживачі, інститути та цифрові платформи.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Наукові праці щодо розробки державних політик управління галузевими ринками на основі аналітики охоплюють сучасні погляди вчених, що фокусуються на аналітичних підходах, регуляторних викликах та практиках конкурентної політики в цифровій економіці.

Щодо регулювання цифрових платформ і політики конкуренції дослідження [1] демонструють, що цифрові платформи створюють специфічні конкурентні проблеми через мережеві ефекти, концентровану владу над даними та алгоритмічну поведінку, що потребує адаптованих моделей державного регулювання. Аналітичні системи мають дозволяти виявляти ці аспекти та оцінювати їхній вплив на конкуренцію й ефективність ринків.

Аналітика як база для інноваційної регуляції також розглядається у роботі [1], де зауважується на тому, що сучасна література розвиває кількісні методи

для аналізу регуляторної політики цифрових платформ, включно з автоматизованим кластерним аналізом та вимірюванням «інтенсивності політики», що дозволяє кількісно досліджувати ефекти регуляторних рішень на рівень інновацій та розвиток електронної комерції.

Вченими [2] розвиваються концептуальні рамки, згідно з якими дані розглядаються не лише як ресурс, але як джерело тривалої ринкової влади у цифрових і AI-інтенсивних ринках. Це пов'язано з такими механізмами, як мережеві ефекти, витрати на перемикання та навчання алгоритмів, що стає важливим полем для державного втручання та антимонопольної політики.

Наукові роботи [3, 4] вказують на виклики для політики щодо алгоритмічного ціноутворення у платформах: алгоритми можуть одночасно підвищувати ефективність і створювати тіньові форми координації, що ускладнює традиційні підходи антимонопольного контролю.

Дослідження практики цифрових платформ [5] продемонструвало, що органи регулювання конкуренції все частіше використовують глибоку аналітику для розробки рекомендацій щодо реформ, включно з регулярними звітами про стан цифрового ринку та пропозиціями щодо адаптації законодавства до нових реалій.

Вітчизняні вчені підкреслюють важливість застосування сучасного інструментарію до аналітики ринкових процесів [6] та до практики публічного управління [7-12]. Вчені зауважують на необхідності використання великих даних, прозорих алгоритмів [10], релевантного аналітичного інструментарію та надійних механізмів управління даними [11] у системі прийняття управлінських рішень.

В цілому, дослідження закордонних та вітчизняних наукових праць дозволило виокремити такі основні положення:

аналітика даних є основою нової конкурентної політики, де акцентовано увагу на використанні великих даних, алгоритмів ML та структурних моделей для оцінки ринкової влади та динаміки [1, 2];

роль цифрових платформ у конкурентному середовищі створює нові виклики для антимонопольного регулювання [3, 4];

методологічні інновації в оцінці політик полягають у розвитку кількісних і змішаних методів для аналізу ефективності державних заходів [1, 11];

виникає необхідність спеціальних методів виявлення алгоритмічних змов та непрозорих структур взаємодій [3].

Отже, сучасна література формує міждисциплінарний базис для розробки державних політик управління галузевими ринками, у якому аналітика даних, цифрові інструменти та адаптовані регуляторні механізми становлять ядро сучасної конкурентної та економічної політики.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є обґрунтування інтегрованої аналітичної платформи, яка поєднує економетричні, інтелектуальні, мережеві та ризик-орієнтовані методи для підтримки розробки конкурентної, промислової, інноваційно-інвестиційної, цифрової, зовнішньоторговельної, антикризової та екологічної політик на галузевих ринках.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналітика галузевих ринків у сучасній економіці не є універсальним інструментом із фіксованим набором методів. Її зміст, глибина та конфігурація визначаються типом державної політики, у межах якої вона застосовується. У цьому контексті доцільно виокремити кілька ключових напрямів державного управління галузевими ринками, кожен з яких має власні аналітичні завдання, інструменти та критерії ефективності.

Першим напрямом визначено конкурентну та антимонопольну політику, в межах яких аналітика спрямована на виявлення та попередження зловживань ринковою владою, оцінку структури ринку та поведінкових стратегій фірм. На відміну від класичного підходу, де основна увага зосереджувалася на частках ринку та індексах концентрації, сучасна аналітика дозволяє переходити до аналізу динамічної та алгоритмічної влади. Це зумовлює формування багаторівневого аналітичного процесу, який охоплює оцінку потенційної

домінації, виявлення алгоритмічної координації та аналіз структурних бар'єрів входу (Табл. 1).

Аналітична мета на першому етапі полягає у виявленні компаній, здатних набути домінуючого становища внаслідок структури ринку, доступу до даних, мережових ефектів або стратегічної поведінки, навіть за відсутності формального перевищення порогів частки ринку. Результатом оцінки потенційної домінації є ідентифікація компаній, які мають передумови потенційної домінації, оцінка ймовірності посилення ринкової влади у середньо- та довгостроковій перспективі та аналітичне обґрунтування превентивних регуляторних заходів.

Таблиця 1. Аналітичне забезпечення конкурентної та антимонопольної політики

Етап	Вхідні дані	Методи аналітики
Оцінка потенційної домінації	обсяги продажів і частки ринку; цінові ряди; показники концентрації (ННІ, CR4); витратні показники; дані про користувацьку базу, трафік, доступ до даних (для цифрових ринків)	панельні регресійні моделі з фіксованими ефектами; структурні моделі попиту та пропозиції; індексна аналітика ринкової влади; прогнози сценарії
Виявлення алгоритмічної координації та цінових змов	часові ряди змін цін; дані про частоту та синхронність коригувань; інформація про використання алгоритмів ціноутворення	VAR/VECM для аналізу взаємозалежностей; кореляційний та крос-кореляційний аналіз; тестування спільних структурних зламів; мережовий аналіз поведінки компаній
Аналіз бар'єрів входу, пов'язаних із доступом до даних та інфраструктури	дані про доступ до платформ, API, цифрової інфраструктури; обсяги накопичених даних; показники мережових ефектів; інформація про стандарти, сумісність, ефект прив'язки	логіт- та пробіт-моделі бінарного вибору; аналіз тривалості перебування компаній на ринку; структурний аналіз галузевих екосистем; мережовий аналіз доступу до інфраструктури

Джерело: сформовано автором

Етап виявлення алгоритмічної координації та цінових змов ставить мету визначити приховану координацію, зокрема через алгоритмічне ціноутворення, що не супроводжується прямими угодами або формальними змовами. Аналітичний результат цього етапу полягає у виявленні неявної координації цінової поведінки, ідентифікації лідерів алгоритмічної синхронізації, формуванні доказової бази для антимонопольних розслідувань.

Третій етап спрямований на оцінку бар'єрів входу, які не відображаються у класичних витратних показниках, але істотно впливають на конкурентну динаміку. В результаті уможлиблюється кількісна оцінка даних як стратегічного бар'єра входу, виявлення інфраструктурної асиметрії та обґрунтування необхідності регулювання.

Отже, застосування інтелектуальної аналітики дозволяє трансформувати конкурентну політику з інструмента постфактум контролю у систему раннього виявлення ризиків ринкової концентрації та координації. Поєднання економетричних, мережевих і каузальних методів формує доказову основу для прийняття регуляторних рішень у складних галузевих та цифрових ринках.

Другим напрямом публічного управління є промислова політика, де аналітика використовується для вибору пріоритетних галузей, оцінки ефективності державної підтримки та стимулювання інновацій та підвищення міжнародної конкурентоспроможності галузей, моделювання структурних трансформацій. Її завданням є не обмеження ринкової влади, а формування умов для довгострокового розвитку галузей. В Табл. 2 наведено аналітичне забезпечення промислової політики.

Таблиця 2. Аналітичне забезпечення промислової політики *

Етап	Вхідні дані	Методи аналітики
Оцінка продуктивності та технологічного рівня галузей	обсяги випуску та доданої вартості; зайнятість, фонд оплати праці; капітальні інвестиції; витрати на НДДКР; показники технологічної інтенсивності	виробничі функції (Кобба-Дугласа, транслогарифмічна виробнича функція); аналіз загальної факторної продуктивності (TFP); стохастичні фронтири ефективності (SFA); DEA-аналіз технічної ефективності
Аналіз ефектів масштабу, навчання та кластеризації	дані про розмір підприємств; географічне розміщення виробництва; міжгалузеві зв'язки; динаміка витрат і продуктивності; показники спеціалізації регіонів	аналіз ефектів масштабу; моделі навчання в процесі роботи; індекси локалізації (коефіцієнт локалізації, індекс просторової концентрації Еллісона-Глейзера); просторові економетричні моделі; мережевий аналіз кластерів
Прогнозування наслідків інвестиційних і регуляторних стимулів	обсяги державних і приватних інвестицій; податкові пільги, субсидії; регуляторні зміни; макроекономічні та галузеві індикатори	структурні макро- та галузеві моделі; аналіз «витрати-випуск»; сценарне моделювання; каузальні моделі (метод «різниця у різницях», метод синтетичного контролю); машинне навчання для прогнозування

Джерело: сформовано автором

Метою першого етапу є визначення ефективності використання ресурсів у галузях, виявлення технологічних розривів і потенціалу зростання продуктивності як основи для селективної промислової політики. Результатами цього етапу має бути рейтинг галузей за рівнем продуктивності та технологічної ефективності, ідентифікація «вузьких місць» виробництва, обґрунтування пріоритетів державної підтримки.

Аналіз ефектів масштабу, навчання та кластеризації на другому етапі спрямований на оцінку внутрішніх і зовнішніх ефектів розвитку галузей, які формують кумулятивні переваги та обґрунтовують необхідність просторово орієнтованої промислової політики. Аналітичним результатом цього етапу є кількісна оцінка економії на масштабі, ідентифікація промислових кластерів та обґрунтування територіально спрямованих інструментів політики.

На третьому етапі доцільно проводити оцінку потенційних економічних ефектів державних стимулів для мінімізації ризиків неефективних витрат і

максимізації мультиплікативного ефекту. Означене уможлиблює формування обґрунтованого прогнозу впливу стимулів на випуск, зайнятість і продуктивність, порівняння альтернативних сценаріїв політики, а також аналітичне обґрунтування вибору інструментів державної підтримки.

В цілому, інтеграція економетричних, просторових і прогнозних методів формує доказову основу промислової політики, орієнтованої на структурні трансформації, інноваційний розвиток і довгострокову конкурентоспроможність економіки. Аналітика дозволяє перейти від універсальних стимулів до диференційованих політик, адаптованих до технологічного рівня та потенціалу окремих галузей.

Щодо інноваційно-інноваційної складової публічного управління на галузевих ринках, то їх засади відображено певним чином у промисловій політиці. Водночас, можливо позначити й більш детальні аспекти аналітичного забезпечення за напрямом.

Інноваційна політика спрямована на формування технологічної динаміки галузей, поширення знань, стимулювання R&D та запобігання технологічній стагнації ринків. Використовуючи показники витрат на R&D (окремих компаній, галузеві), патентної активності, технологічної інтенсивності виробництва, дифузії інновацій та цифровізації та автоматизації в якості вхідних параметрів, уможлиблюється ідентифікація технологічних лідерів і відсталих сегментів, оцінка ефективності інноваційних стимулів, прогноз структурних зрушень у галузі та на цій основі обґрунтування пріоритетів державної підтримки інновацій. Методами аналітики за даним напрямом можуть бути панельні моделі інноваційного розвитку, моделі дифузії інновацій, мережний аналіз інноваційних екосистем, ML-класифікація технологічних стратегій компаній та агент-орієнтоване моделювання технологічної конкуренції.

В свою чергу, інвестиційна політика фокусується на формуванні довгострокового капіталу, зменшенні інвестиційних ризиків та забезпеченні стійкості розвитку галузей. Відповідними меті інвестиційної політики вхідними

параметрами аналітики є: обсяги капітальних інвестицій, структура джерел фінансування, прибутковість і ризик галузей, макроекономічні та регуляторні умови та очікування інвесторів. Рекомендованими аналітичними інструментами можна позначити ARDL і VAR для аналізу інвестиційної динаміки, моделі реальних опціонів, стресс-тестування інвестиційних сценаріїв, ML-оцінка інвестиційних ризиків та сценарне прогнозування окупності проєктів. Застосування аналітичного інструментарію дозволить сформувати оцінку інвестиційної привабливості галузей, виявити вузькі місця інвестування, обґрунтувати прогноз наслідків податкових і регуляторних стимулів та сформувати довгострокові інвестиційні стратегії.

Крім промислової та антимонопольної політик, аналітика є ключовим елементом регуляторної тарифної політики у сферах природних монополій, енергетики, транспорту та комунальних послуг. Її функція полягає в обґрунтуванні тарифних рішень, оцінці ефективності регуляторних механізмів та балансуванні інтересів споживачів і виробників. Аналітична підтримка тарифного регулювання ґрунтується на формалізованому описі ринкових процесів, де ключову роль відіграє коректний вибір вхідних показників, що відображають як поточний стан галузі, так і її динамічні характеристики. Етапність та аналітичне забезпечення тарифної політики наведено в Табл. 3.

Таблиця 3. Аналітичне забезпечення тарифної політики

Етап	Вхідні дані	Методи аналітики
Моделювання коротко- та довгострокових ефектів тарифного регулювання	регульовані тарифи та їх зміни; індекси цін виробників і споживачів; обсяги виробництва та реалізації; споживання за сегментами; витратна структура підприємств; макроекономічні контрольні змінні (інфляція, доходи, обмінний курс)	ARDL-моделі для розмежування коротко- та довгострокових ефектів; VAR/VECM для аналізу взаємозв'язків і корекції рівноваги; часткові рівноважні моделі галузевого ринку
Оцінка інвестиційних стимулів та ризиків недоінвестування	тарифні доходи підприємств; капітальні інвестиції за видами активів; амортизаційні відрахування; показники прибутковості; вартість залученого капіталу; технічний стан основних фондів	інвестиційні функції (Q-моделі Тобіна, акселераторні моделі); сценарне моделювання альтернативних тарифних режимів; аналіз фінансової стійкості
Аналіз чутливості ринків до регуляторних шоків	параметри регуляторних змін (тарифи, правила доступу); фінансові показники підприємств; показники ринкової концентрації; індикатори попиту та пропозиції; історичні дані регуляторних рішень	імпульсно-реакційний аналіз; Байєсівське виявлення точок зламу; стрес-тестування галузевих показників

Джерело: сформовано автором

На першому етапі необхідно кількісно оцінити вплив тарифних рішень на ціни, обсяги виробництва, попит та добробут у різних часових горизонтах, що дозволить оцінити тарифну еластичність попиту, ідентифікувати лаги регуляторного впливу та визначити стійкі довгострокові ефекти тарифної політики.

На другому етапі доцільно визначити забезпеченість тарифною системою фінансової бази для відтворення та модернізації капіталу в галузі. Результатом даного етапу є оцінка інвестиційної достатності тарифів, виявлення зон ризику недоінвестування та обґрунтування довгострокових регуляторних зобов'язань.

На третьому етапі пропоновано оцінити стійкість галузі до змін регуляторних параметрів та ймовірність небажаних системних ефектів, що обумовить вразливість галузі до регуляторних змін, ідентифікує критичні

пороги регулювання та дозволить сформулювати рекомендації щодо пом'якшення шоків.

Отже, в межах інтелектуальної аналітики тарифне регулювання розглядається не як статичний інструмент контролю цін, а як динамічний механізм управління розвитком галузевих ринків. Завдяки аналітиці регуляторна політика набуває економічної обґрунтованості, зменшуючи ймовірність політично мотивованих або інтуїтивних рішень. Такий підхід забезпечує аналітичну основу для регуляторних рішень, орієнтованих на довгострокову ефективність, фінансову стійкість галузей та баланс інтересів держави, бізнесу і споживачів.

Наступний напрям аналітичної роботи - сучасна зовнішньоторговельна політика, яка відійшла від суто макrorівня і працює секторально, оскільки на галузевому рівні виникають інші аналітичні задачі, ніж у класичній теорії торгівлі через різну еластичність імпорту між галузями, асиметричну конкуренцію, вбудованість у глобальні ланцюги вартості, селективний протекціонізм. Тобто зовнішньоторговельна політика є функціональним елементом управління галузевими ринками, особливо у відкритих економіках, і спрямована на захист внутрішньої конкуренції, інтеграцію галузей у глобальні ланцюги вартості, мінімізацію зовнішніх шоків та стимулювання експорту з високою доданою вартістю. Відповідними аналітичними завданнями галузевої зовнішньоторговельної політики можна визначити: оцінку імпортової залежності галузей; аналіз цінової та нецінової конкуренції з імпортом; виявлення ризиків демпінгу та субсидованого імпорту; моделювання тарифних і нетарифних інструментів; оцінку участі галузей у глобальних ланцюгах створення вартості.

Інформаційне забезпечення для такої аналітики може включати: торговельні дані (експорт / імпорт за HS–ISIC, коефіцієнт імпортової проникності, індекс виявлених порівняльних переваг (RCA), умови торгівлі на галузевому рівні); цінові та витратні показники (світові та внутрішні ціни, транспортні та логістичні витрати, валютний курс); структурні показники

(частка імпорту у проміжному споживанні, участь у глобальних ланцюгах створення вартості, концентрація торгових партнерів).

Релевантними методами аналітики можна позначити рівноважні моделі міжнародної торгівлі, гравітаційні моделі (на галузевому рівні), міжгалузевий аналіз «витрати – випуск» та аналіз торгівлі з урахуванням доданої вартості, VECM / SVAR для цінового передавання, стрес-тестування торгових шоків.

Політика цифровізації на галузевих ринках формується у відповідь на розвиток цифрових платформ і data-driven ринків. Тут аналітика зосереджується на оцінці мережевих ефектів, контролі доступу до даних та аналізі екосистемної влади. Аналітична підтримка цифрової політики спрямована на дослідження специфічних форм ринкової влади, що виникають у платформній економіці. На відміну від традиційних ринків, домінація цифрових платформ формується через контроль даних, алгоритмів, інтерфейсів та екосистемних зв'язків, що потребує застосування спеціалізованих аналітичних методів (Табл. 4).

Аналітична мета першого етапу полягає у кількісній оцінці інформаційної, контрактної та алгоритмічної асиметрії між платформами, бізнес-користувачами та кінцевими споживачами. Це дозволить сформулювати бачення рівня асиметрії ринкової інформації, виявити нерівномірний розподіл ринкових вигод та обґрунтувати необхідність регуляторного втручання.

На другому етапі важливим є визначення використання платформами алгоритмічних та інфраструктурних переваг для просування власних продуктів і утримання користувачів, що уможливить ідентифікацію алгоритмічної дискримінації, оцінку ефектів прив'язки та формування доказової бази для обмеження практик самопріоритизації.

Спрямованість пропонованого третього етапу полягає у оцінці впливу домінуючих платформ на стабільність ринку, конкуренцію та інноваційну динаміку. Результатом цього етапу мають бути критичні точки системної домінації, оцінка ризиків витіснення конкурентів та формування превентивних регуляторних сценаріїв.

Таблиця 4. Аналітичне забезпечення політики цифровізації на галузевих ринках

Етап	Вхідні дані	Методи аналітики
Виявлення асиметрій між платформами та користувачами	обсяги та структура платформних транзакцій; правила доступу до платформи та умови контрактів; показники концентрації даних; витрати переключення користувачів; метрики активності користувачів (MAU, DAU); комісійні ставки та алгоритмічні пріоритети	економетричні моделі двосторонніх ринків; панельні моделі з фіксованими ефектами; аналіз поведінкових патернів користувачів; текстова аналітика умов користування та контрактів
Аналіз стратегій самопріоритизації та ефектів прив'язки	алгоритмічні ранжування та результати пошуку; частка власних продуктів платформи у видачі; дані про маршрутизацію трафіку; тривалість користування платформою; вартість зміни платформи	каузальний аналіз, зокрема метод різниці різниць; машинне навчання для виявлення патернів ранжування; мережевий аналіз екосистемних зв'язків; контрфактичне моделювання альтернативних правил доступу
Оцінка системних ризиків платформної домінації	показники мережевої центральності платформи; рівень міжплатформної сумісності; дані про залежність бізнес-користувачів; частота злиттів та поглинань; інноваційна активність екосистеми	мережевий аналіз та виявлення спільнот; сценарне моделювання ринкових концентрацій; стрес-тестування платформних екосистем; Байєсівське виявлення точок зламу

Джерело: сформовано автором

Отже, в межах цифрової політики аналітика переходить від статичної оцінки ринкових часток до динамічного аналізу алгоритмічної влади та екосистемних ефектів. Поєднання економетричних, інтелектуальних і мережевих методів дозволяє виявляти приховані механізми платформної домінації, оцінювати довгострокові системні ризики, формувати доказову базу для сучасної антимонопольної та цифрової регуляції та створює методичне підґрунтя для розробки державної цифрової політики, орієнтованої не лише на стримування ринкової влади платформ, а й на збереження конкурентного та інноваційного середовища.

Наступний напрям, екологічна політика на галузевих ринках, спрямований на узгодження економічного розвитку з цілями сталості, зменшення негативного впливу виробництва та споживання на довкілля, а також внутрішню інтеграцію екологічних обмежень у ринкові механізми. Аналітика в цьому контексті виступає ключовим інструментом кількісної оцінки екологічних ефектів, компромісів між ефективністю та сталим розвитком, а також наслідків регуляторних рішень для структури галузевих ринків (Табл. 5).

Таблиця 5. Аналітичне забезпечення екологічної політики на галузевих ринках

Етап	Вхідні дані	Методи аналітики
Оцінка екологічного навантаження галузевих ринків	обсяги викидів CO ₂ та інших забруднювачів; енерго- та ресурсомісткість виробництва; обсяги утворення відходів; показники водо- та землекористування; галузева структура виробництва	екологічно розширений аналіз «витрати-випуск»; панельні економетричні моделі «екологія–виробництво»; індексний аналіз екологічної інтенсивності; декомпозиція викидів (тотожність Кая, LMDI)
Аналіз впливу екологічного регулювання на ринкову структуру	ставки екологічних податків і зборів; параметри систем торгівлі викидами; виробничі витрати фірм; показники входу та виходу з ринку; рівень концентрації	моделі часткової рівноваги; ARDL та панельні моделі політики; метод різниці різниць; сценарне моделювання регуляторних змін
Прогнозування екологічних та економічних ефектів «зеленої» трансформації	інвестиції в «зелені» технології; технологічні коефіцієнти ефективності; ціни на енергоносії; показники попиту на екологічну продукцію; макроекономічні сценарії	динамічні економетричні моделі; системна динаміка; сценарне та імітаційне моделювання; аналіз витрат і вигод з екологічними ефектами
Оцінка поведінкових та ринкових реакцій на екологічну політику	споживчі вподобання щодо екологічних товарів; цінові премії за «зелену» продукцію; корпоративні ESG-індикатори; дані маркетингових та цифрових каналів	моделі дискретного вибору; конджойнт-аналіз; аналіз тональності екологічних наративів; ML-класифікація стратегій фірм

Джерело: сформовано автором

Аналітичною метою першого етапу за напрямом екологічної політики є кількісна оцінка впливу галузевого ринку на довкілля та ідентифікація основних джерел екологічних зовнішніх ефектів. В результаті досягнення мети

через застосування аналітичного інструментарію уможлиблюється ідентифікація екологічно критичних сегментів ринку, оцінка еластичності викидів відносно обсягів виробництва та визначення пріоритетів екологічного регулювання.

На другому етапі необхідно оцінити, як екологічні стандарти, податки та квоти впливають на конкуренцію, витрати та структуру галузевого ринку. Це дозволяє оцінити регуляторне навантаження на компанії, проаналізувати ризики витіснення малих виробників та обґрунтувати баланс між екологічними цілями та конкуренцією.

Безумовно, продовження аналітики екологічної політики має полягати у оцінці довгострокових наслідків переходу до екологічно сталих технологій для галузевого розвитку, що уможливить прогноз структурних змін галузі, оцінку «зелених» мультиплікативних ефектів та визначення темпів і ризиків екологічної трансформації.

Наостанок доцільно оцінити поведінкові та ринкові реакції на екологічну політику, тобто того, як споживачі та компанії галузі адаптуються до екологічних стимулів і обмежень. Це дозволить визначити попит на екологічні інновації, проаналізувати ефективність «м'яких» регуляторних інструментів та науково підтримати формування екологічно орієнтованої конкуренції.

Таким чином, аналітика екологічної політики забезпечує перехід від декларативних цілей сталого розвитку до кількісно обґрунтованих регуляторних рішень. Інтеграція економетричних, структурних і поведінкових методів дозволяє оцінювати екологічні зовнішні ефекти, прогнозувати наслідки «зеленої» трансформації та мінімізувати конфлікти між екологічними і конкурентними цілями. У системі публічного управління така аналітика формує основу для розробки ефективної, адаптивної та економічно збалансованої екологічної політики на галузевих ринках.

У напрямі антикризової та стабілізаційної політики галузевих ринків аналітика відіграє критичну роль у розробці антикризових заходів, зокрема, в умовах воєнних, фінансових або енергетичних шоків. Її завданням є швидка

оцінка вразливостей галузевих ринків, забезпечення їх стійкості до зовнішніх і внутрішніх шоків та моделювання сценаріїв стабілізації. Сучасна аналітика дозволяє здійснювати ранню діагностику кризових явищ і формувати превентивні сценарії державного втручання (табл. 6).

Таблиця 6. Аналітичне забезпечення антикризової та стабілізаційної політики галузевих ринках

Етап	Вхідні дані	Методи аналітики
Ідентифікація критичних вузлів постачання	структура міжфірмових постачань; обсяги імпорту критичних ресурсів; географічна концентрація постачальників; показники залежності від окремих вузлів логістики; тривалість та надійність постачань	мережевий аналіз ланцюгів постачання; показники центральності та вузлової залежності; аналіз «витрати-випуск»; стрес-тестування логістичних сценаріїв
Оцінка ризиків ланцюгів створення вартості	структура витрат і доданої вартості; залежність від імпортних компонентів; енергетична та ресурсна інтенсивність; фінансова стійкість ключових учасників; контрактні та інституційні обмеження	декомпозиція доданої вартості; панельні економетричні моделі; сценарне моделювання шоків; ймовірнісна оцінка ризиків
Прогнозування вторинних ефектів шоків	міжгалузеві баланси; динаміка цін і доходів; індикатори очікувань суб'єктів ринку; фінансові показники підприємств; макроекономічні змінні	VAR/VECM та структурні моделі; «витрати-випуск» та аналіз матриці соціальних рахунків (SAM); Байєсівське моделювання сценаріїв; агент-орієнтоване моделювання

Джерело: сформовано автором

Аналітична мета першого етапу має бути спрямованою на виявлення ключових точок концентрації ризиків у ланцюгах постачання, порушення яких може спричинити системні збої функціонування галузевого ринку. Очікуваним результатом цього етапу є ідентифікація критичних вузлів, оцінка системної вразливості галузі та формування переліку пріоритетних об'єктів антикризового захисту.

На другому етапі доцільно оцінити стійкість ланцюгів створення вартості до шоків та визначити найбільш уразливі етапи виробничого процесу, що дозволить ранжувати етапи ланцюга за рівнем ризику, оцінити ймовірності розривів виробництва та обґрунтувати необхідність диверсифікації та локалізації.

На третьому етапі антикризової політики галузевих ринків необхідно спрогнозувати мультиплікативні та непрямі наслідки кризових подій для суміжних ринків і макроекономічних показників. Реалізація аналітичної роботи на цьому етапі надасть можливість оцінки масштабу вторинних ефектів, ідентифікації каналів поширення кризи та формування сценаріїв антикризового втручання.

Отже, аналітика в антикризовій політиці трансформується з інструменту реактивного реагування у механізм проактивного управління стійкістю галузевих ринків. Інтеграція мережевого, економетричного та сценарного аналізу дозволяє не лише мінімізувати втрати від криз, але й підвищити адаптивність ринкових структур до майбутніх шоків. Це забезпечує науково обґрунтовану основу для формування комплексної антикризової державної політики в умовах високої невизначеності, забезпечуючи оперативність і адресність державного втручання та знижуючи макроекономічні та соціальні втрати.

Таким чином, державна політика управління галузевими ринками на основі аналітики постає як інтегрована система, у якій поєднуються економічна теорія, кількісні методи, цифрові інструменти та інституційні механізми. Вона дозволяє перейти від універсальних регуляторних рішень до адаптивних, галузево-специфічних стратегій, орієнтованих на довгострокову конкурентоспроможність та стійкість ринків.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Аналітично обґрунтоване публічне управління галузевими ринками формує нову парадигму регулювання, у якій аналітика виступає ключовим інструментом проєктування, реалізації та оцінки регуляторних рішень. Зокрема,

зосередження державної політики управління галузевими ринками (конкурентної, промислової, регуляторної, цифрової, екологічної та антикризової політики) на аналітичних підходах дозволяє сформувати багатовимірну систему регулювання, у якій кожен тип політики має власну аналітичну логіку, інструментарій та критерії ефективності. Аналітика перетворюється на структурний елемент формування

Перспективи подальших досліджень пов'язані з поглибленням практичних засад аналітичного забезпечення державних політик, зокрема з розробкою моделей прогнозової оцінки алгоритмічної конкуренції, аналізом впливу цифрових платформ на структуру ринків та формуванням стандартів етичної і пояснювальної аналітики для регуляторних органів. Це створює методологічну основу для переходу до ефективного, прозорого та адаптивного публічного управління галузевими ринками в умовах data-driven економіки.

Література

1. He D., Cai Y., Zhao H., Wang Z. Regulatory Innovation for Digital Platforms in the Data-Intelligence Era and Its Implications for E-Commerce. *Journal of Theoretical and Applied Electronic Commerce Research*. 2026. Vol. 21(1). P. 2. <https://doi.org/10.3390/jtaer21010002>
2. Lather M. Data as a source of market power: Competition law challenges in the age of AI and Big Data. *International Journal of Law*. 2025. Vol. 11, Issue 9. P. 19-23.
3. Grace I., Onum F. O. Digital Platforms and Algorithmic Pricing: Investigating Market Efficiency and Consumer Welfare in the Age of Big Data. *Malaysian E Commerce Journal*. 2025. Vol. 9(2). P. 26–34. <http://doi.org/10.26480/mecj.02.2025.35.43>
4. Wörsdörfer M. Digital Platforms and Competition Policy: A Business-Ethical Assessment. *Journal for Markets and Ethics*. 2021. Vol. 9(2). P. 97-119. <http://doi.org/10.2478/jome-2021-0007>

5. OECD. Market studies and other market analysis tools for competition authorities. OECD Roundtables on Competition Policy Papers no. 327. OECD, 2025. 44 p. <https://doi.org/10.1787/20758677>

6. Хижнякова Н. О. Використання економіко-статистичного аналізу ринкових процесів у менеджменті та маркетингу. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки*. 2022. Вип. 1. С. 67-76.

7. Александров О. В. Взаємозв'язок ефективності формування організаційних засад інформаційно-аналітичної діяльності та зростання якості публічного управління: світовий досвід. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 21. С. 127-131. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2019.21.127>

8. Мельник Т. О. Складові належного інформаційно-аналітичного забезпечення публічного управління регіональним розвитком. *Ефективність державного управління*. 2020. Вип. 4. С. 139-154. <https://doi.org/10.33990/2070-4011.65.2020.226466>

9. Івченко В. Л., Купріянова В. С. Інтеграція штучного інтелекту в систему інформаційно-аналітичного забезпечення у сфері публічного управління. *Суспільство та національні інтереси*. 2025. № 3. С. 768-778. [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-3\(11\)-768-778](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-3(11)-768-778)

10. Василенко Д. В. Підтримка прийняття рішень на основі інформаційно-аналітичного забезпечення у системі публічного управління. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Серія : Актуальні проблеми розвитку українського суспільства*. 2025. № 1. С. 41-44. <https://doi.org/10.20998/2227-6890.2025.1.06>

11. Василенко Д. В. Система підтримки прийняття рішень у публічному управлінні на основі інформаційного та аналітичного забезпечення. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2024. Вип. 1. С. 32-36. <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2024.1.5>

12. Венгер О. М., Жихар Г. Д. Теоретико-методологічні засади формування системи інформаційно-аналітичного забезпечення в публічному

управлінні. *Humanities studies*. 2025. Вип. 24. С. 280-287.
<https://doi.org/10.32782/hst-2025-24-101-30>

References

1. He, D., Cai, Y., Zhao, H. and Wang, Z. (2026), “Regulatory Innovation for Digital Platforms in the Data-Intelligence Era and Its Implications for E-Commerce”, *Journal of Theoretical and Applied Electronic Commerce Research*, vol. 21(1), pp. 2.
<https://doi.org/10.3390/jtaer21010002>

2. Lather, M. (2025), “Data as a source of market power: Competition law challenges in the age of AI and Big Data”, *International Journal of Law*, vol. 11, issue 9, pp. 19-23.

3. Grace, I. and Onum, F. O. (2025), “Digital Platforms and Algorithmic Pricing: Investigating Market Efficiency and Consumer Welfare in the Age of Big Data”, *Malaysian E Commerce Journal*, vol. 9(2), pp. 26–34.
<http://doi.org/10.26480/mecj.02.2025.35.43>

4. Wörsdörfer, M. (2021), “Digital Platforms and Competition Policy: A Business-Ethical Assessment”, *Journal for Markets and Ethics*, vol. 9(2), pp. 97-119.
<http://doi.org/10.2478/jome-2021-0007>

5. OECD (2025), “Market studies and other market analysis tools for competition authorities”, *OECD Roundtables on Competition Policy Papers no. 327*.
<https://doi.org/10.1787/20758677>

6. Khyzhniakova, N. O. (2022), “Using economic and statistical analysis of market processes in management and marketing”, *Visnyk Natsionalnoho universytetu vodnoho hospodarstva ta pryrodokorystuvannia. Ekonomichni nauky*, vol. 1, pp. 67-76.

7. Aleksandrov, O. V. (2019), “The relationship between the effectiveness of the formation of organizational foundations of information and analytical activities and the growth of the quality of public administration: world experience”, *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 21, pp. 127-131. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2019.21.127>

8. Melnyk, T. O. (2020), “Components of proper information and analytical support for public administration of regional development”, *Efektivnist derzhavnoho upravlinnia*, vol. 4, pp. 139-154. <https://doi.org/10.33990/2070-4011.65.2020.226466>

9. Ivchenko, V. L. and Kupriianova, V. S. (2025), “Integration of artificial intelligence into the system of information and analytical support in the sphere of public administration”, *Suspilstvo ta natsionalni interesy*, vol. 3, pp. 768-778. [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-3\(11\)-768-778](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-3(11)-768-778)

10. Vasylenko, D. V. (2025), “Decision-making support based on information and analytical support in the system of public administration”, *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu «KhPI». Seriia : Aktualni problemy rozvytku ukrainskoho suspilstva*, vol. 1, pp. 41-44. <https://doi.org/10.20998/2227-6890.2025.1.06>

11. Vasylenko, D. V. (2024), “Decision support system in public administration based on information and analytical support”, *Dniprovskyi naukovyi chasopys publichnoho upravlinnia, psykholohii, prava*, vol. 1, pp. 32-36. <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2024.1.5>

12. Venher, O. M. and Zhykhar, H. D. (2025), “Theoretical and methodological principles of forming a system of information and analytical support in public administration”, *Humanities studies*, vol. 24, pp. 280-287. <https://doi.org/10.32782/hst-2025-24-101-30>

Отримано редакцією журналу / Received: 09.02.26

Прорецензовано / Revised: 16.02.26

Схвалено до друку / Accepted: 19.02.26